Aan de politiek en bestuur van de gemeente Leeuwarden.

Strong ID, decentralisatie en de grenzen van lokaal bestuur.

Waarom dit dossier groter is dan Strong ID alleen.

Het dossier Strong ID staat niet op zichzelf. Het is het directe gevolg van de decentralisatie van de jeugdzorg in 2015, waarbij gemeenten verantwoordelijk werden voor complexe zorgvraagstukken zonder dat daar structureel voldoende middelen, kaders en uitvoeringskracht tegenover stonden. Strong ID is ontstaan op de puinhopen van die overgang: in een systeem waarin gemeenten moesten improviseren, maatwerk moesten leveren en tegelijkertijd kosten moesten beheersen.

Wat destijds begon als een noodzakelijke noodoplossing voor kwetsbare jongeren, is in de jaren daarna uitgegroeid tot een structurele voorziening voor volwassenen met ernstige en meervoudige problematiek. Die ontwikkeling is niet het gevolg van één verkeerde beslissing, maar van een langdurig gebrek aan politieke herijking van beleid dat ooit als tijdelijk en uitzonderlijk werd gepresenteerd.

Van systeemfout naar wijkprobleem

Na de decentralisatie zijn zorgaanbieders als Strong ID steeds vaker ingezet om gaten in het systeem te dichten. Gemeenten kregen te maken met cliënten die tussen wal en schip vielen: te zwaar voor reguliere jeugdzorg, te licht of te complex voor beschermd wonen, en vaak zonder passend vervolgtraject. In plaats van een duidelijke landelijke of regionale structuur, werd de opvang van deze groep feitelijk neergelegd bij individuele gemeenten en uiteindelijk bij specifieke wijken.

In Leeuwarden heeft dit geleid tot een concentratie van complexe zorg in de Vlietzone. Wat ooit bedoeld was als een beperkte voorziening voor jongeren, veranderde ongemerkt in een opvangplek voor volwassenen tot boven de zestig jaar. Deze inhoudelijke verschuiving is nooit expliciet politiek getoetst aan de draagkracht van de wijk, terwijl de gevolgen zich jaar na jaar opstapelden.

Bestuurlijk falen: geen moment van herbezinning

De gemeenteraad heeft in 2019 en 2020 al vastgesteld dat de huisvesting van kwetsbare groepen alleen verantwoord is wanneer zorg, veiligheid en leefbaarheid in balans zijn. Daarmee erkende de raad impliciet dat de grenzen van het systeem in zicht kwamen. Toch is er geen fundamentele herbezinning gekomen op de rol van voorzieningen als Strong ID binnen de wijk.

In plaats daarvan is het vraagstuk versnipperd ondergebracht in verschillende beleidsprogramma's, zonder expliciete locatiekeuzes en zonder duidelijke stop- of bijsturingsmomenten. Hierdoor werd een systeemprobleem vertaald naar een wijkprobleem, met de Vlietzone als constante opvangruimte voor falend beleid.

De cijfers liegen niet

De gevolgen van deze keuzes zijn inmiddels objectief zichtbaar. De VeiligheidsPrestatieIndex van de Vlietzone is gedaald tot circa 4 of lager. Dit niveau staat niet voor tijdelijke spanning, maar voor structurele onveiligheid en langdurig falen van beleid. Dat dit jarenlang heeft kunnen voortbestaan zonder ingrijpende politieke correctie, is niet langer een uitvoeringskwestie, maar een politieke verantwoordelijkheid.

Huizum legt de politieke realiteit bloot

De recente discussie over een mogelijke verhuizing van Strong ID naar Huizum maakt duidelijk dat de politiek wél degelijk grenzen erkent. Bij een dalende veiligheidsindex net onder de 5,5 wordt geconcludeerd dat de wijk te kwetsbaar is en bescherming verdient. Leefbaarheid, draagkracht en veiligheid worden daar terecht als doorslaggevend gezien.

Dat deze criteria niet op dezelfde manier zijn toegepast op de Vlietzone, terwijl de veiligheidsindicatoren daar inmiddels aanzienlijk slechter zijn, is niet uitlegbaar. Het verschil in behandeling tussen wijken maakt zichtbaar dat het systeem faalt en dat sommige wijken de rekening betalen voor beleidskeuzes die elders worden vermeden.

Waar het werkelijk over gaat

Dit dossier gaat niet over de vraag óf zorg nodig is, maar over hoe ver lokale verantwoordelijkheid reikt. De decentralisatie van 2015 heeft gemeenten veel verantwoordelijkheid gegeven, maar zonder harde kaders voor situaties waarin zorgvoorzieningen structureel leiden tot aantasting van leefbaarheid en veiligheid.

Zonder duidelijke politieke grenzen ontstaan er situaties waarin:

- tijdelijke oplossingen permanent worden,
- doelgroepverschuivingen onbesproken blijven,
- wijken structureel worden belast,
- en rechtsgelijkheid tussen wijken onder druk komt te staan.

Wat wij van de politiek vragen

Wij vragen de raad en het college om dit dossier te benaderen als wat het is: een uitwas van een falend systeem dat lokale correctie vereist. Concreet vragen wij:

1. Erkenning dat Strong ID is ontstaan in de context van de decentralisatie van de jeugdzorg en dat het beleid nooit fundamenteel is herijkt.

2. Erkenning dat de Vlietzone structureel is overbelast en daarvoor een te hoge prijs heeft betaald.

3. Gelijke toepassing van veiligheids- en leefbaarheidscriteria op alle wijken.

4. Heldere politieke kaders voor zorgvoorzieningen, inclusief maximale draagkracht per wijk.

5. Een herstelperspectief voor de Vlietzone, waarin veiligheid en leefbaarheid actief worden hersteld.

Slot

De decentralisatie van de jeugdzorg was bedoeld om zorg dichter bij mensen te brengen, niet om problemen te concentreren in specifieke wijken. Zolang de politiek weigert te erkennen waar het systeem tekortschiet, blijven bewoners de gevolgen dragen. Wie vandaag bescherming vraagt voor Huizum, moet erkennen dat die bescherming de Vlietzone te lang is onthouden.

Dit dossier vraagt [redacted] om politieke verantwoordelijkheid.

Leeuwarden, 3 februari 2026

Handtekeningen

Namens,

Ondernemersvereniging, Koos Pot [redacted]

Sjoukje Westra [redacted]

Sebas Veenstra ... [redacted]

Wijkpanel, Ruurd Fransz .. [redacted] Samuël montante

Vlietvaardig, Nico de Koning . [redacted]